

SAKSFRAMLEGG

Til:
Bibliotekstyret

Møtedato:
27.2.2020

Sak:

Revidert bemanningsplan – Universitetsbiblioteket (UB)

Innstilling til vedtak:

Bibliotekstyret tar bibliotekdirektørens vurderinger til orientering. Bibliotekdirektøren bes følge opp innspillene i saken og utarbeide konkret forslag til revidert bemanningsplan, som legges fram for bibliotekstyret til høsten.

Tidligere dokument/fakta i saken

- BS 12/19 Effektivisering, ADM2020 og bemanning – UB (ePhorte 2017/3150 -5)
- BS 31/15 Effektivisering og bemanning UB – oppfølging (Bemanningsplan 2020) (ePhorte 2015/2651-2)

Vedlegg

1. Bemanningsplan 2020
2. Pensjonering UB – prognose
3. Scenarier – tabell 3 fra BS 12/19
4. Scenario 3 – justert

Bakgrunn:

Det vises til sak BS 12/19 Effektivisering, ADM2020 og bemanning – UB, som bibliotekstyret behandlet i sitt møte 9.5.2019. Bibliotekstyret sluttet seg til de framlagte vurderinger og ba bibliotekdirektøren følge opp saken i tråd med styrets innspill i møtet.

Bibliotekdirektøren legger med dette fram en oppfølgingssak, med en del problemstillinger som det er ønskelig å få innspill fra bibliotekstyret på, for i neste omgang¹ å fremme konkret forslag til revidert bemanningsplan.

Bibliotekdirektørens vurderinger:

¹ Forslag til revidert bemanningsplan vil bli lagt fram for bibliotekstyret til høsten

Bemanning og bemanningsplan

På bakgrunn av departementets krav om effektivisering og avbyråkratisering (ABE-reformen) og tilhørende kutt i bevilgning utarbeidet bibliotekdirektøren i 2015 en plan for å bringe UBs faste bemanning ned på et økonomisk håndterbart nivå fra 2020.

I styresak BS 31/15 vedtok Bibliotekstyret en ramme for ny bemanningsplan på 96,5 årsverk i 2019. Planen skulle gjelde fra 2020. Dette innebar en reduksjon på ca 9 årsverk eller 8,6 %. Man skulle bruke perioden fram til 2020 til nødvendig omstilling for å nå dette målet. Lønnskostnader utover planen skulle i perioden dekkes inn ved hjelp av UBs avsetninger, som på daværende tidspunkt var betydelige.

Fordeling på avdelingene ble rapportert til bibliotekstyrets i orienteringssak BS 38/15. Etter justeringer pga fusjoner og etablering av administrative fellestjenester ved UiT (ADM2020) har korrigert bemanningsplan en ramme på 102,7 faste årsverk, se vedlegg 1. Dette målet er oppnådd, faktisk bemanning i ordinære stillinger er rapportert til 101,1 årsverk i 2020.

Økonomiske rammer

Siden 2015 da bemanningsplanen ble vedtatt, har de økonomiske rammene endret seg, UBs basisbevilgning er redusert. Endret internhusleieordning ved UiT og ADM2020 har medført en årlig inntektssvikt på hhv 3,5 mill kr og 1,2 mill kr. Videreført ABE-kutt i 2019 og 2020 utgjør ytterligere ca 1,5 mill kr. Det forventes tilsvarende ABE-kutt også for 2021. Disse kuttene utgjør til sammen om lag 7 mill kr og innebærer en reduksjon i basisbevilgninga (litteratur unntatt) på om lag 7 % sammenlignet med det som lå til grunn for gjeldende bemanningsplan.

Bibliotekdirektørens vurdering i BS 12/19 var at UBs økonomi kan finansiere en fast bemanning på 97-101 årsverk, avhengig av hvilket scenario² som gjøres gjeldende. Med ABE-kutt også for 2020 og 2021, må dette tallet justeres ned.

Pensjonering – prognose 2020-2025

En gjennomgang av personaldata for UBs ansatte mht alder, viser følgende:

I 5-årsperioden 2021-2025 vil UB-ansatte tilsvarende 27,4 årsverk nå en alder av 62-67 år. Av disse vil ansatte tilsvarende 12,5 årsverk fylle 67 år i perioden. Ansatte tilsvarende 7 årsverk fyller 67 år i perioden 2021-2022. I tillegg fyller 5 ansatte 67/68 år i 2020, av disse har 3 varslet pensjonering i 2020. Ingen UB-ansatte er eldre enn 68 år pr 2020.

Vedlegg 2 gir detaljer vedrørende avdelingenes alderssammensetning.

Statsansatte i Norge har fleksibel pensjonsalder, fra 62 til 70 år, med ulike ordninger. Tradisjonelt har 67 år vært pensjonsalderen i vår sektor. Legges pensjonering ved fylte 67 år til grunn, vil altså 7 årsverk bli frigjort i perioden 2021-2022, og ytterligere 5,5 årsverk i perioden 2023-2025. Selv om det må forventes at det i mange av disse stillingene må foretas nytilsetting, gir dette UB en betydelig fleksibilitet. Kostnader for 12,5 årsverk utgjør om lag 9 millioner kroner.

Litteraturliste

² Fire scenarier var presentert i BS 12/19, jf vedlegg 2 til denne saken

I BS 12/19 ble det lagt til grunn at litteraturmidlene skulle opprettholdes på dagens nivå. Dette er fulgt opp til og med 2019, slik at litteraturmidlene har vært skjermet fra kuttene i basisbevilgninga, kuttene er i sin helhet lagt på øvrig drift.³ Dette er i tråd med at ABE-kuttene skulle tas på administrasjon, og ikke ramme faglig virksomhet. Det bør diskuteres om slik skjerming skal videreføres.

Litteraturkostnadene er sårbare for valutasvingninger. Valutakursene er for tida svært ugunstige, og som følge av det ble litteraturbudsjettet for 2020 vedtatt med betydelig underskudd (jf BS 32/19), som universitetsdirektøren har signalisert kan forventes dekket av UiTs sentrale midler. Denne type underskudd antar bibliotekdirektøren at fortsatt kan bli dekket sentralt, og ikke påføre driftsbudsjettet ekstra kostnader.

Scenarier

I tabell 3 i BS 12/19 ble fire scenarier presentert, jf vedlegg 3.

Biblioteksystemavgiften (Bibsys-avgiften) er en betydelig utgift, årlig knapt 2,4 mill kr, som det er av stor betydning hvordan finansieres. Den har hittil vært dekket av litteraturmidlene. Det har vært diskutert å endre dette, for å skjerme litteraturmidlene. De senere økonomiske innstramminger gjør at bibliotekdirektøren vanskelig kan anbefale en slik endring, utover en rent teknisk overføring av kostnaden fra litteratur til drift (hvor midlene følger kostnaden). I forhold til diskusjonen i BS 12/19 vil det si at scenario 2 og 4 i tabell 3 (vedlegg 3) anses som uaktuell.

En annen viktig faktor er husleiekostnadene. Iht gjeldende ordning skal enheten få redusert husleie, uten endring i bevilgning, ved oppsigelse av areal. I samband med at lærerutdanninga flytter inn i nytt bygg på campus i Breivika, legges biblioteket i de nåværende lokalene ned og bibliotektlejningene vil bli ivaretatt av de bibliotekene som allerede ligger i Breivika. Som følge av dette har bibliotekdirektøren sagt opp arealene i dagens Lærerutdanningsbibliotek (LU).⁴ Dette er forventet å gi en innsparing i størrelsesorden 1 million kroner. Dette gjenspeiles i scenario 3, mens scenario 1 forutsetter uendret husleie. Bibliotekdirektøren forutsetter at husleia blir redusert som følge av denne endringen, slik at også scenario 1 i tabell 3 utgår

Da gjenstår scenario 3, som legges til grunn for den videre diskusjon i saken. I BS 12/19 var det estimert at scenario 3 kunne «bære» 101 faste årsverk. På grunn av ytterligere ABE-kutt, må dette estimatet justeres ned.

Scenario 3

Scenario 3 gir følgende justerte rammer:

Inntekter

- Basisbevilgninga videreføres på samme nivå som i 2020 (regulert for pris- og lønnsvekst)
- ABE-kuttet videreføres til og med 2021, i samme størrelsesorden
- Sykepengerefusjoner ut fra sykefraværstatistikk (3,6 % over 16 dager)

³ For 2020 er det en viss reduksjon mht hvor mye av basisbevilgning som er fordelt til litteratur

⁴ Meldt inn til Avdeling for bygg og eiendom via skjema 7.8.2019

- Andre inntekter videreføres på samme nivå som i 2020 (dekningsbidrag⁵, avtaleinntekter, oppdragsinntekter o.l.)

Utgifter

- Litteraturmidler – bevilgning på 2020-nivå
 - Bibsys-avgiften overføres til driftsbudsjettet (midlene følger med)
- Husleie reduseres med 1 mill kroner fra 2021 pga nedlegging av Lærerutdanningsbiblioteket
- Kostnader til bibliotekstyret og systemkostnader på 2020-nivå
- Lønn og drift til faste stillinger - gjennomsnittlig 712 tusen kroner i lønn pr årsverk, + 50⁶ tusen kroner i driftsmidler pr årsverk, til sammen 762 tusen kroner pr årsverk

Resultat

- Ordinær drift (lønn og drift) skal gå i balanse

Nedenfor er dette skjematisk oppsatt og tallfestet (jf også vedlegg 4):

Framtidig lønns- og driftsbudsjett UB	
Inntekter (mill kr)	
Generell basisbevilgning	145,4
Andre inntekter	8,0
Sum inntekter	153,4
Utgifter (mill kr)	
Litteratur	53,8
Internhusleie	30,5
Lønns- og driftskostnader, til disp	69,1
Sum utgifter	153,4
Resultat	0
Årsverk	90
Ekstra årsverk finansiert av refusjoner/vakanser	6
Sum årsverk	96

Disse rammene/premissene gir rom for 95-97⁷ faste årsverk. Gjeldende bemanningsplan har en ramme på 102,7 årsverk, dvs 6-8 årsverk mer enn UBs inntekter kan finansiere. Faktisk bemanning i ordinære stillinger er i 2020 101,1 årsverk, som vil være redusert til 99,4 årsverk i løpet av 2022 pga naturlig avgang. Dette er fortsatt 2-4 årsverk mer enn det UBs nåværende økonomi kan finansiere.

⁵ Dekningsbidraget vil øke dersom UiTs samlede eksternfinansiering øker

⁶ UiTs norm/standardsats. I UBs budsjett for 2020 har det vært nødvendig å redusere satsen til 35 tusen kroner pr årsverk

⁷ 96 årsverk forutsetter at drift pr årsverk settes lik norm (50 tusen kroner pr årsverk)

Særlig om andre inntekter/refusjoner

UBs budsjett har hittil vært avhengig av andre inntekter enn basisbevilgninga for å gå i balanse. Med de siste årenes reduksjoner i basisbevilgning går budsjettet likevel i underskudd. I samband med arbeidet med ny bemanningsplan bør disse inntektene/refusjonene vies oppmerksomhet.

UBs andel av sentralt dekningsbidrag utgjør knappe 6 mill kroner og er et vesentlig bidrag. Avtalen med UNN⁸ om bibliotekttjenester bidrar årlig med om lag 3,5 mill kroner til litteratur og finansierer dessuten ca et årsverk på drift. Sykepengerefusjoner⁹ tilsvarer kostnadene ved 3-4 årsverk. Dette anses som rimelig sikre inntekter de nærmeste årene.

I tillegg kommer Results inntekter, som her er budsjettet med 2 mill kroner. Disse er vesentlige for et samlet budsjett i balanse, men samtidig viser avdelingsregnskapene for de siste årene at Result isolert sett går med overskudd – i samme størrelsesorden som inntektene de genererer. Disse inntektene kan finansiere 2-3 årsverk. Dette er imidlertid usikre inntekter. I arbeidet med en ny bemanningsplan for UB bør det tas stilling til hvordan disse (og tilsvarende) inntekter skal betraktes, og om det er forsvarlig å foreta faste tilsetninger basert på dem.

Ny bemanningsplan

Som det framgår av ovenstående, vil ikke UBs økonomi kunne finansiere gjeldende bemanningsplan framover.

For å gå i balanse med dagens *faktiske* bemanning, er det nødvendig å styrke budsjettet med 2-3 mill kroner. Større bemanning krever ytterligere styrking av budsjettet. Dersom forutsetningen om Results egeninntjening faller bort, må også dette kompenseres.

Budsjettet kan styrkes ved økte inntekter eller reduserte kostnader, eller en kombinasjon av dette. Dagens nivå på driftskostnader utenom lønn er 4-5 millioner kroner, og kan vanskelig reduseres noe særlig. Dermed blir det nødvendig å redusere bemanninga, eventuelt i kombinasjon med økte inntekter og noe reduserte driftskostnader.

Det bør i denne sammenheng diskuteres om fordelinga av bemanning mellom avdelingene skal opprettholdes. Bibliotekdirektørens vurdering er at den innbyrdes fordeling i hovedsak bør opprettholdes, dog bør det vurderes om Result og Avdeling for publikumstjenester bør skjermes noe for ABE-kuttene, pga sine faglige stillinger.

Gjeldende bemanningsplan utgjør 102,7 årsverk. Dersom hele innsparinga skal tas i form av stillinger, betyr det en reduksjon på 6-8 årsverk, eller 5,5-7,5 %, i forhold til denne. Ny bemanningsplan vil da se slik ut, gitt at fordelinga mellom avdelingene ikke endres:

Bemanning	Stab	Publ	Saml	Result	Sum
Åv plan - måltall 2020	6,2	58,8	20,4	17,3	102,7
Åv 2020 - faktisk	5,8	57,8	21,9	15,6	101,1
Alt. 1 Måltall (åv) ny plan - 5,5 % red	5,9	55,5	19,3	16,3	97,0
Alt. 2 Måltall (åv) ny plan - 6,5 % red	5,8	55,0	19,1	16,2	96,0
Alt. 3 Måltall (åv) ny plan - 7,5 % red	5,7	54,4	18,9	16,0	95,0

⁸ Universitetssykehuset Nord-Norge

⁹ Lønnskostnader ved sykefravær over 16 dager refunderes av NAV

Tidligere har UB hatt avsetninger som kunne finansiere en overgangsperiode med høyere bemanning, men dette er ikke lenger tilfelle. Bibliotekdirektøren anser det derfor nødvendig å fastsette ny og redusert bemanningsplan.

Handlingsplan for nedbemanning

I tillegg til å avklare sentrale spørsmål knyttet til nivå på UBs framtidige bemanning, bør det lages en handlingsplan for å komme til målet.

Siden ansatte tilsvarende 12,5 årsverk fyller 67 år innen 2025 (jf eget avsnitt om pensjonering), bør det være mulig å oppnå nødvendig innsparing ved naturlig avgang. Fram til 2022 tilsier prognosen at 7 årsverk frigjøres på denne måten. Foretas ikke nytilsetninger i disse stillingene, vil man i løpet av 2022 iht prognosen være nede på 94 årsverk, og altså kunne oppfylle nye måltall på denne måten.

Bibliotekdirektøren mener derfor at nødvendig reduksjon vil kunne gjennomføres ved naturlig avgang (dvs ingen oppsigelser i faste stillinger). Det anbefales å ta sikte på en gradvis justering til «bærekraftig» nivå på bemanningen i løpet av 2-3 år.

En slik reduksjon betyr imidlertid at tjenestetilbudet til UiTs studenter og vitenskapelig ansatte reduseres. Bibliotekstyret bes diskutere hvor langt man kan gå i slik innsparing.

Den reduksjon i bemanning som UB hittil har gjennomført, har skjedd ved bibliotekavdelingene i Tromsø. UBs bibliotek i Alta, Harstad og Narvik har vært skjermet. Det bør diskuteres om slik skjerming kan videreføres.

Kvaliteten på UBs tilbud til studenter og vitenskapelig ansatte ved UiT er todelt – i) UBs betjening/tjenester og ii) litteraturtilbudet. I diskusjonen om framtidig bemanning må det også vurderes om litteraturbudsjettet skal reduseres, til fordel for økt driftsbudsjett/høyere bemanning.

Bibliotekdirektørens anbefaling er at man kommer fram til en plan som innebærer minst mulig kutt – i både litteratur og drift. Økt inntjening er en måte å gjøre dette på, men er kanskje lite realistisk.

Medbestemmelse iht Hovedavtalen (HA)

Endring i bemanning skal drøftes med de tillitsvalgte, og bibliotekdirektøren vil følge opp dette. Saken vil bli diskutert både med våre tillitsvalgte og UBs ledergruppe før endelig forslag legges fram for bibliotekstyret. Det tas sikte på å legge fram konkret forslag til revidert bemaningsplan i styremøte til høsten (september).

Spørsmål/problemstillinger til diskusjon – oppsummert

Som det framgår av saksdokumentet, er det ønskelig at bibliotekstyret diskuterer flere viktige spørsmål/problemstillinger i denne saken:

- fortsatt skjerming av litteraturmidlene
- avdelingenes egeninntjening¹⁰ - grunnlag for faste tilsetninger?

¹⁰ Foreløpig mest aktuelt for Result

- skjerme Result og Avdeling for publikumstjenester noe for ABE-kuttene
- innbyrdes fordeling av bemanning mellom avdelingene
- redusert bemanning og/eller økt inntjening
- reduksjon ved naturlig avgang som premiss
- innsparing og tjenestetilbud
- skjerme UBs bibliotek i Alta, Harstad og Narvik mot nedbemanning
- vurdering av de øvrige rammene/premissene som er lagt til grunn i saksframlegget
- andre forhold som bibliotekstyret ønsker belyst/diskutert

Johanne Raade
bibliotekdirektør

—
johanne.raade@uit.no
77 64 51 21

Marianne Foss
seniorrådgiver

—
marianne.foss@uit.no
77 64 57 21

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur